

พหุมาจรรยในพระไตรปิฎก

พระมหาโกย แก้วพร

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาภาษาตะวันออก

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๙

ISBN ๙๗๔-๖๓๓-๘๐๒-๑

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

BRAHMACARIYA IN THE TRIPITAKA

Pramaha Koy Kaewporn

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Eastern Languages

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-802-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์	พระมหजरยในพระไตรปิฎก
โดย	พระมหา โกย แก้วพร
ภาควิชา	ภาษาตะวันออก
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. ประพนธ์ อัครวิรุฬหการ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราณี พ้าพานิช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ฤงสูรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุานิสร์ ชาครัตน์พงศ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. ประพนธ์ อัครวิรุฬหการ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราณี พ้าพานิช)

.....กรรมการ
(อาจารย์ รท. บรรจบ บรรณรุจิ)

พระมหาโกบ แก้วพร : พรหมจรรย์ในพระไตรปิฎก (BRAHMACARIYA IN THE TRIPITAKA) อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.ประพนธ์ อัครวิสุทธิการ, ผศ.ดร.ปราณี พิลาพาณิชย์, 98 หน้า. ISBN 974-633-802-1

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความหมายของคำว่า "พรหมจรรย์" แนวคิด อิทธิพล และผลของการประพฤติพรหมจรรย์ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก

ผลของการวิจัยพบว่า คำว่า พรหมจรรย์ ที่ใช้ในพระไตรปิฎกนี้ โดยลำดัดและแล้วมี 10 ความหมาย ตามฐานะและโอกาส ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมเทศนา ซึ่งอนุโลมตามอรรถาธิบายของเหล่าเวไนยนิกรหมู่นั้น ๆ แสดงให้เห็นระบอบสังคม วัฒนธรรม แนวความคิด และความเชื่อของกลุ่มชน ตลอดจนจนถึงวิวัฒนาการในการดำเนินชีวิตที่ลุ่มบูรณแบบของมนุษย์ชาติ

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า คำสอนพุทธเน้นเรื่องการฝึกฝนอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง โดยเริ่มต้นด้วยการอบรมความประพฤติทางกาย วาจา อันเป็นส่วนภายนอก ซึ่งจัดเป็นส่วนหยาบด้วยศีล อบรมพัฒนาจิต อันเป็นส่วนภายใน ซึ่งจัดเป็นส่วนกลางด้วยลัมภกาวณา และอบรมปัญญา ซึ่งเป็นส่วนประณีตด้วยวิปัสสนากาวณา โดยมีความหลุดพ้นจากวัฏฏทุกข์ เข้าถึงสันติสุขอันเป็นจุดหมายสูงสุดของผู้ประพฤติพรหมจรรย์

งานวิจัยเรื่องนี้ ทำให้เข้าใจจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการประพฤติพรหมจรรย์ในคำสอนพุทธ โดยมีขั้นตอนการพัฒนาจากส่วนที่หยาบ ไปหาส่วนที่ละเอียด หรือจากส่วนที่ง่ายไปหาส่วนที่ยาก ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนของการบำเพ็ญลัมภธรรม ที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... ภาษาตะวันออก
สาขาวิชา..... ภาษาบาลี-สันสกฤต
ปีการศึกษา..... 2538

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##C510662 : MAJOR PALI AND SANSKRIT
KEY WORD: BRAHMACARIYA / TRIPITAKA

PRAMAHA KOY KAEWPORN : BRAHMACARIYA IN THE TRIPITAKA. THESIS
ADVISOR : PRAPOD ASSAVAVIRULHAKARN, Ph.D. ASST. PROF. PRANEE
LAPANICH, Ph.D. 98 pp. ISBN 974-633-802-1

The objective of this research is to study the meaning of Brahmacariya, its concept, influence and result evident in the Tripitaka.

The research reveals that the term 'Brahmacariya' used in the Tripitaka is of several meanings; generally it is of ten meanings depending upon the contexts of places and situations in preaching the Dharma according to the listeners' mental capacity and the aptitude. The meanings indicate the system of society, culture, ideology and belief of the listeners as well as the moral development toward the perfect state of human beings.

Therefore, it may conclude that Buddhism focusses on self development beginning at bodily and verbal development which is external, called primary stage with precepts, at mental development which is internal called intermediate stage with tranquility of the mind and at wisdom development which is refined with insight meditation of which the release from sufferings and peace are the ultimate goals.

This research provides for the understanding of the real goal of Brahmacariya practice in Buddhism with the stage of the development from the primary to the highest stage or from easy to difficult part according to the steps in practice the Dharma, the Middle Way

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ภาษาตะวันออก
สาขาวิชา ภาษาบาลี-สันสกฤต
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต *Pracha KaeWPorn*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Prapod Assavavirulhakarn*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม *Pranee Lapanich*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์จากหลาย ๆ ท่าน ดังจะได้กล่าวนามต่อไปนี้

อาจารย์ ดร. ประพนธ์ อัครวิรุฬห์การ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราณีย์ ฟาพานิช ได้มีเมตตารับเป็นที่ปรึกษา เอาใจใส่ดูแลตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณอาจารย์เสรี อาจสาคร ที่ได้ให้คำแนะนำเรื่องที่มาแห่งความหมายของคำว่า "พรหมจรรย์" ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก และในอรรถกถา

ขอขอบใจพระมหาเกลี้ยง ธมฺมโชโต น้องของผู้เขียนที่คอยช่วยเหลือให้กำลังใจ และขอขอบใจนายวิระยุทธ งามตัน ที่ให้ความช่วยเหลือเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์งานวิจัยนี้จนสำเร็จ

ผู้เขียนขอรำลึกถึงคุณของบิดามารดา อุปัชฌาย์ ครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาทางด้านภาษาบาลี - สันสกฤตแก่ผู้เขียนทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ไพศาล สรรสรวิสุทธ์ ครูผู้สอนภาษาบาลีคนแรก

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อักษรย่อออกนามคัมภีร์ในพุทธศาสนา

อักษรย่อที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาบาลีอักษรไทย ฉบับสยามรัฐ สยามมกุฎราชวิทยาลัย ๔๕ เล่ม กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๒๓.

๑. วินัยปิฎก

วินย. ๑/๑ - ๖๕๗/๑ - ๔๔๔	=	วินัยปิฎก มหาวิภังค (ปฐมภาค)
วินย. ๒/๑ - ๘๘๑/๑ - ๕๗๑	=	วินัยปิฎก มหาวิภังค (ทุติยภาค)
วินย. ๓/๑ - ๕๐๔/๑ - ๒๖๗	=	วินัยปิฎก ภิกขุณีวิภังค
วินย. ๔/๑ - ๒๕๒/๑ - ๓๖๒	=	วินัยปิฎก มหาวคฺค (ปฐมภาค)
วินย. ๕/๑ - ๒๖๑/๑ - ๓๕๖	=	วินัยปิฎก มหาวคฺค (ทุติยภาค)
วินย. ๖/๑ - ๖๙๔/๑ - ๓๗๔	=	วินัยปิฎก จุลลวคฺค (ปฐมภาค)
วินย. ๗/๑ - ๖๖๔/๑ - ๔๒๓	=	วินัยปิฎก จุลลวคฺค (ทุติยภาค)
วินย. ๘/๑ - ๑๓๖๖/๑ - ๕๕๔	=	วินัยปิฎก ปรีวาร

๒. สุตตนตปิฎก

ที.สี. ๙/๑ - ๓๘๕/๑ - ๓๑๒	=	ทีมนิกาย สีลขุณฺหวคฺค
ที.ม. ๑๐/๑ - ๓๓๐/๑ - ๓๙๖	=	ทีมนิกาย มหาวคฺค
ที.ป.า. ๑๑/๑ - ๔๗๕/๑ - ๓๔๓	=	ทีมนิกาย ปาฎิกวคฺค
ม.มู. ๑๒/๑ - ๕๖๖/๑ - ๖๑๑	=	มชฺฌิมนิกาย มุลปณฺณาสก
ม.ม. ๑๓/๑ - ๗๕๙/๑ - ๖๘๙	=	มชฺฌิมนิกาย มชฺฌิมปณฺณาสก
ม.อุ. ๑๔/๑ - ๘๖๕/๑ - ๕๔๘	=	มชฺฌิมนิกาย อุปริปณฺณาสก
สั.ส. ๑๕/๑ - ๙๕๗/๑ - ๓๕๓	=	สัญฺจตฺตนิคาย สคาวคฺค
สั.น. ๑๖/๑ - ๗๒๗/๑ - ๓๓๒	=	สัญฺจตฺตนิคาย นิทานวคฺค
สั.ช. ๑๗/๑ - ๖๑๑/๑ - ๓๔๐	=	สัญฺจตฺตนิคาย ขนฺธวาวคฺค
สั.ส.พ. ๑๘/๑ - ๘๐๓/๑ - ๔๘๙	=	สัญฺจตฺตนิคาย สฬายตฺตวคฺค
สั.ม. ๑๙/๑ - ๑๘๐๓/๑ - ๕๘๙	=	สัญฺจตฺตนิคาย มหาวาวคฺค

อ.ง.เขก. ๒๐/๑ - ๒๔๖/๑ - ๖๐	=	อ.ง.คตุตตรนิกาย	เขกนิปาท
อ.ง.ทูก. ๒๐/๒๔๗ - ๔๓๙/๖๑ - ๑๒๕	=	อ.ง.คตุตตรนิกาย	ทูกนิปาท
อ.ง.ตีก. ๒๐/๔๔๐ - ๕๙๙/๑๒๗ - ๓๘๕	=	อ.ง.คตุตตรนิกาย	ตีกนิปาท
อ.ง.จตุกก. ๒๑/๑ - ๒๗๔/๑ - ๓๔๖	=	อ.ง.คตุตตรนิกาย	จตุกกนิปาท
อ.ง.ปญจก. ๒๒/๑ - ๒๗๑/๑ - ๓๐๙	=	อ.ง.คตุตตรนิกาย	ปญจกนิปาท
อ.ง.ฉก. ๒๒/๒๗๒ - ๔๐๑/๓๑๑ - ๕๐๓	=	อ.ง.คตุตตรนิกาย	ฉกนิปาท
อ.ง.สตุตก. ๒๓/๑ - ๙๐/๑ - ๑๕๐	=	อ.ง.คตุตตรนิกาย	สตุตกนิปาท
อ.ง.อญจก. ๒๓/๙๑ - ๒๐๔/๑๕๑ - ๓๖๑	=	อ.ง.คตุตตรนิกาย	อญจกนิปาท
อ.ง.นวก. ๒๓/๒๐๕ - ๒๘๓/๓๖๓ - ๔๘๗	=	อ.ง.คตุตตรนิกาย	นวกนิปาท
อ.ง.ทสก. ๒๔/๑ - ๒๐๗/๑ - ๓๓๔	=	อ.ง.คตุตตรนิกาย	ทสกนิปาท
อ.ง.เขกาทสก. ๒๔/๒๐๘ - ๒๓๑/๓๓๕ - ๓๙๓	=	อ.ง.คตุตตรนิกาย	เขกาทสกนิปาท
ช.ช. ๒๕/๑ - ๑๐/๑ - ๑๔	=	ช.ช.ทกนิกาย	ช.ช.ทกปาจ
ช.ช. ๒๕/๑๑ - ๓๗/๑๕ - ๗๒	=	ช.ช.ทกนิกาย	ธมมปท
ช.ช. ๒๕/๓๘ - ๑๗๘/๗๓ - ๒๒๘	=	ช.ช.ทกนิกาย	อูทาน
ช.ช. ๒๕/๑๗๙ - ๒๙๓/๒๒๙ - ๓๒๓	=	ช.ช.ทกนิกาย	อิติวุตตก
ช.ช. ๒๕/๒๙๔ - ๔๔๔/๓๒๔ - ๕๕๘	=	ช.ช.ทกนิกาย	สุตตนิปาท
ช.ช. ๒๖/๑ - ๘๕/๑ - ๑๕๖	=	ช.ช.ทกนิกาย	วิมานวตถุ
ช.ช. ๒๖/๘๖ - ๑๓๖/๑๕๗ - ๒๕๙	=	ช.ช.ทกนิกาย	เปตวตถุ
ช.ช. ๒๖/๑๓๗ - ๔๐๑/๒๖๐ - ๔๔๑	=	ช.ช.ทกนิกาย	เขรคาถา
ช.ช. ๒๖/๔๐๒ - ๔๗๔/๔๔๒ - ๕๐๗	=	ช.ช.ทกนิกาย	เขรคาถา
ช.ช. ๒๗/๑ - ๒๕๔๙/๑ - ๕๗๑	=	ช.ช.ทกนิกาย	ชาตก (เขก - จตุตทาฬีสนิปาท)
ช.ช. ๒๘/๑ - ๑๒๖๙/๑ - ๔๕๓	=	ช.ช.ทกนิกาย	ชาตก (ปญญาส - มหานิปาท)
ช.ช. ๒๙/๑ - ๙๘๗/๑ - ๖๓๐	=	ช.ช.ทกนิกาย	มทานิเทศ
ช.ช. ๓๐/๑ - ๘๒๑/๑ - ๔๒๙	=	ช.ช.ทกนิกาย	จฬนิเทศ
ช.ช. ๓๑/๑ - ๗๔๑/๑ - ๖๔๒	=	ช.ช.ทกนิกาย	ปฏิสมุทิตามคค
ช.ช. ๓๒/๑ - ๔๑๒/๑ - ๕๗๔	=	ช.ช.ทกนิกาย	อปทาน (ปฐมภาค)
ช.ช. ๓๓/๑ - ๑๘๐/๑ - ๔๐๒	=	ช.ช.ทกนิกาย	อปทาน (ทุติยภาค)

ฐ.พทุธิ. ๓๓/๑ - ๒๘/๔๐๓ - ๕๔๙ = ชุททกนิกาย พุทธวงศ์
 ฐ.จวิยา. ๓๓/๑ - ๓๖/๕๕๑ - ๕๙๘ = ชุททกนิกาย จริยาปิฎก

๓. อภิธรรมปิฎก

อภิ.สั. ๓๔/๑ - ๙๘๗/๑ - ๓๘๑ = อภิธรรมปิฎก ธมมสังคณี
 อภิ.วิ. ๓๕/๑ - ๑๑๑๘/๑ - ๕๘๘ = อภิธรรมปิฎก วิภังค
 อภิ.ธำ. ๓๖/๑ - ๕๑๕/๑ - ๑๒๘ = อภิธรรมปิฎก ธาตุกถา
 อภิ.ปุ. ๓๖/๑ - ๑๕๒/๑๒๙ - ๒๓๖ = อภิธรรมปิฎก ปุคฺคฺลปณฺณตฺติ
 อภิ.ก. ๓๗/๑ - ๑๘๙๗/๑ - ๖๖๒ = อภิธรรมปิฎก กถาวตฺต
 อภิ.ย. ๓๘/๑ - ๑๕๘๑/๑ - ๗๕๓ = อภิธรรมปิฎก ยมก (ปฐมภาค)
 อภิ.ย. ๓๙/๑ - ๑๔๕๔/๑ - ๕๕๖ = อภิธรรมปิฎก ยมก (ทุติยภาค)
 อภิ.ป. ๔๐/๑ - ๑๗๖๗/๑ - ๕๗๗ = อภิธรรมปิฎก ปฏฺจฺจฺน (ปฐมภาค)
 อภิ.ป. ๔๑/๑ - ๒๒๖๘/๑ - ๖๔๗ = อภิธรรมปิฎก ปฏฺจฺจฺน (ทุติยภาค)
 อภิ.ป. ๔๒/๑ - ๗๓๐/๑ - ๔๒๘ = อภิธรรมปิฎก ปฏฺจฺจฺน (ตติยภาค)
 อภิ.ป. ๔๓/๑ - ๘๗๖/๑ - ๕๓๑ = อภิธรรมปิฎก ปฏฺจฺจฺน (จตุตฺตภาค)
 อภิ.ป. ๔๔/๑ - ๑๙๑๑/๑ - ๓๓๔; ๑ - ๙๖๓/๓๓๕ - ๕๒๗; ๑ - ๒๒๐/๕๒๙ - ๕๗๐;
 ๑ - ๑๔๙/๕๗๑ - ๖๐๐ = อภิธรรมปิฎก ปฏฺจฺจฺน (ปณฺจฺมภาค)
 อภิ.ป. ๔๕/๑ - ๑๔๘๘/๑ - ๕๓๘ = อภิธรรมปิฎก ปฏฺจฺจฺน (ฉฺฉฺจฺนภาค)

คำชี้แจงในการใช้อักษรย่อออกนามคัมภีร์ และเลขบอกเล่ม ข้อ หน้า

กรณีการใช้ตัวอักษรย่อในวิทยานิพนธ์นี้ อักษรย่อที่เป็นตัวหนังสือบอกถึงชื่อของ
 คัมภีร์ ตัวเลขชุดแรกบอกเล่มของคัมภีร์ เลขชุดที่สองบอกข้อ และเลขชุดที่สามบอกหน้า เช่น
 วินย. ๑/๑๐/๑๙ หมายถึง พระวินัยปิฎก เล่มที่ ๑ ข้อ ๑๐ หน้า ๑๙
 ที.ม. ๑๐/๙๕/๑๒๔ หมายถึง พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค เล่มที่ ๑๐
 ข้อ ๙๕ หน้า ๑๒๔
 อภิ.ก. ๓๗/๕๔๕/๒๐๗ หมายถึง อภิธรรมปิฎก กถาวัตต เล่มที่ ๓๗ ข้อ ๕๔๕
 หน้า ๒๐๗

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
อักษรย่อบอกนามคัมภีร์ ในพระพุทธศาสนา.....	ช
บทที่	
๑. บทนำ.....	๑
ความเป็นมาของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	๒
ขอบเขตของการวิจัย.....	๒
วิธีดำเนินการวิจัย.....	๒
ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	๓
๒. ความหมายของพรหมจรรย์ตามรูปศัพท์.....	๔
ความหมายของพรหมตามรูปศัพท์.....	๔
ความหมายของพรหมในศาสนาพราหมณ์.....	๕
ความหมายของพรหมที่ใช้ในคัมภีร์พุทธศาสนา.....	๘
๑. พรหม หรือพระพรหม.....	๑๐
๒. พรหมหมายถึงพราหมณ์.....	๑๒
๓. พรหมหมายถึงบิดามารดา.....	๑๔
๔. พรหมหมายถึงพระพุทธเจ้า.....	๑๕
๕. พรหมแปลว่าประเสริฐ.....	๑๕
แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องพรหมในศาสนาพราหมณ์.....	๑๗
แนวคิดเรื่องพรหมในศาสนาพุทธ.....	๒๐

ความหมายของคำว่าจรรยา.....	๒๒
ความหมายของพรหมจรรยา.....	๒๓
๓. ความหมายของพรหมจรรยาในพระไตรปิฎก.....	๒๕
พรหมจรรยาหมายถึงทาน.....	๒๕
พรหมจรรยาหมายถึงเวทย์ยาวิจัจะ.....	๒๗
พรหมจรรยาหมายถึงเบญจศีล.....	๒๘
พรหมจรรยาหมายถึงอัปมัถญาหรือพรหมวิหาร.....	๓๑
พรหมจรรยาหมายถึงเมถุนวิริติ.....	๓๔
พรหมจรรยาหมายถึงสทวารสันโดษ.....	๓๕
พรหมจรรยาหมายถึงวิริยะ.....	๓๖
พรหมจรรยาหมายถึงอุโบสถศีล.....	๓๘
พรหมจรรยาหมายถึงอริยมรรค.....	๔๑
พรหมจรรยาหมายถึงศาสนา.....	๔๒
๔. แนวคิดเรื่องพรหมจรรยาในพระไตรปิฎก.....	๔๖
พรหมจรรยาขั้นพื้นฐาน.....	๔๗
พรหมจรรยาคือทาน.....	๔๗
พรหมจรรยาคือเวทย์ยาวิจัจะ.....	๕๐
พรหมจรรยาคือเบญจศีล.....	๕๑
พรหมจรรยาคือสทวารสันโดษ.....	๕๓
พรหมจรรยาคืออุโบสถศีล.....	๕๗
พรหมจรรยาคือเมถุนวิริติ.....	๕๘
พรหมจรรยาขั้นกลาง.....	๖๐
พรหมจรรยาคืออัปมัถญา.....	๖๐
พรหมจรรยาขั้นสูงสุด.....	๖๒
พรหมจรรยาคืออริยมรรค.....	๖๓
อริยมรรคในฐานะมัชฌิมาปฏิปทา.....	๖๓

	หน้า
มรรคม็องคฺ ๘ สูไตรสิกขา.....	๖๕
แนวคิดพรหมจรรย์หมายถึงศาสนา.....	๖๙
แนวคิดพรหมจรรย์หมายถึงวิริยะ.....	๗๑
แนวคิดเรื่องพรหมจรรย์ในคัมภีร์อรรถกถา และฎีกา.....	๗๔
แนวคิดพรหมจรรย์หมายถึงสมณธรรม.....	๗๔
แนวคิดพรหมจรรย์หมายถึงพระธรรมเทศนา.....	๗๕
แนวคิดพรหมจรรย์หมายถึงอัชฌาคัย.....	๗๖
อิทธิพลความเชื่อเรื่องการประทุติพรหมจรรย์ในพระไตรปิฎก.....	๗๘
พรหมจารีในพระไตรปิฎก.....	๗๙
พรหมจารีในศาสนาพราหมณ์.....	๗๙
พรหมจารีในศาสนาพุทธ.....	๘๐
จุดมุ่งหมายของการประทุติพรหมจรรย์ในพระไตรปิฎก.....	๘๒
ความหมายของอริยสัจ ๔.....	๘๒
พรหมจารี กับ พระเลขา อเลขา.....	๘๕
ผลของการประทุติพรหมจรรย์ในพระไตรปิฎก.....	๘๖
จุดหมายสูงสุดของพรหมจรรย์ในพระไตรปิฎก.....	๘๖
๕. สรูป และข้อเสนอนณะ.....	๙๑
สรูป.....	๙๑
ข้อเสนอนณะ.....	๙๒
รายการอ้างอิง.....	๙๓
ประวัติผู้วิจัย.....	๙๘